

LAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 9/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 2 päivänä syyskuuta 2014 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annetun lain muuttamisesta (HE 97/2014 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Ulla Mohell ja hallitusneuvos Paulina Tallroth, oikeusministeriö
- neuvotteleva virkamies Tuuli Eerolainen, Valtakunnansyyttäjänvirasto
- asianajaja Pekka Ylikoski, Suomen Asianajajaliitto
- lakimies Katja Dogovic, Rikosseuraamuslaitos.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnassa rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanoa koskevaan lakiin yhdyskuntapalvelun täytäntöönpanoa koskevat säännökset. Kysymykseen voisi tulla Suomessa tuomitun yhdyskuntapalvelun täytäntöönpanon siirto toiseen Pohjoismaahan ja toisessa Pohjoismaassa tuomitun tai määrätyn yhdyskuntapalvelun täytäntöönpanon siirto Suomeen.

Toimivaltainen viranomainen lain täytäntöönpanossa olisi Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö. Yhdyskuntapalvelua koskevien säännösten lisääminen lakiin olisi tarpeen,

sillä yhdyskuntapalvelu on yleisesti käytetty seuraamus kaikissa Pohjoismaissa.

Esityksessä ehdotetaan myös lain kuulemista ja tiedoksiantoa koskevan säännöksen muuttamista siten, että säännös olisi selkeä ja sisältäisi ajanmukaisen viittauksen hallintolakiin. Muutoksenhakua koskevaa säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että valitus tehtäisiin Helsingin hallinto-oikeuteen. Jatkovalitusoikeutta korkeimpaan hallinto-oikeuteen ei olisi. Lakiin ehdotetaan myös eräitä vähäisiä kielellisiä tarkistuksia.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Esityksessä ehdotetaan, että Suomen ja muiden pohjoismaiden välistä yhteistoimintaa rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa koskevaan lakiin (pohjoismaainen yhteistoimintalaki, 326/1963) lisättäisiin yhdyskuntapalvelun täytäntöönpanon siirtoa koskevat säännökset — niin Suomesta toiseen Pohjoismaahan kuin myös toisesta Pohjoismaasta Suomeen. Lakivaliokunnan mukaan tuomitun yhteiskuntaan sopeutumisen ja siten myös yhteiskunnan kannalta on tarkoituksenmukaista, että tuomittu voisi suorittaa rangaistuksensa koti- tai asuinmaassaan. Näin on eritoten silloin, kun tuomitun side tuomiovaltioon on vain tehty rikos. Yhdyskuntapalvelun täytäntöönpanon siirtämistä Pohjoismaissa koskevat säännökset tuovat siten kaivatua joustavuutta yhdyskuntapalvelurangaistuksen täytäntöönpanoon. Pitkä yhteistyötausta Pohjoismaiden välillä luo hyvän pohjan ehdotettujen säännösten soveltamiselle. Valiokunta kiinnittää huomiota kolmeen esitykseen liittyvään yksityiskohtaan.

Ehdotetussa 9 b §:n 2 momentissa säädettäisiin menettelystä sellaisissa tapauksissa, joissa Islannissa, Norjassa, Ruotsissa tai Tanskassa tuomittuun tai määrättyyn yhdyskuntapalveluun olisi liitetty ehtoja tai määräyksiä, joita ei ole mahdollista panna täytäntöön Suomessa. Tällaisessa tilanteessa Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö voisi vahvistaa muutoksia ehtoon tai määräykseen. Lähtökohtana on, että muutos vastaisi mahdollisimman pitkälle alkuperäisen ehdon tai määräyksen sisältöä. Lakivaliokunnan mukaan tällainen varovainen tulkinta on itsestään selvä lähtökohta. Perustana Pohjoismaiden väliselle yhteistyölle tuomioiden täytäntöönpanon siirtämisessä on maiden välinen luottamus siihen, että tuomitun oikeusturvasta huo-

lehditaan täytäntöönpanomaassa samoin kuin tuomion antaneessa maassa.

Saadun selvityksen perusteella lakivaliokunta kiinnittää huomiota ehdotettuun 27 §:n 1 momenttiin, johon esitetään viittaussäännöstä eräisiin täytäntöönpanon siirtoa koskeviin lain pykäliin ja jonka mukaan pyynnön esittää Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö. Saadun selvityksen perusteella valiokunta katsoo, että lakiin tulee kirjata yhdyskuntapalvelun täytäntöönpanon siirtoa edeltävän *kuulemisen todentamista koskeva säännös*.

Asian valiokuntakäsittelyssä on käynyt ilmi, että nyt käsittelyssä olevan pohjoismaisen yhteistoimintalain 35 §:n *asetuksenantovaltuutta koskeva säännös ja sen nojalla annettu asetus* (620/1964) on vanhentunut ja kokonaisuudessaan uusimisen tarpeessa. Uudistus tulee kuitenkin saadun selvityksen mukaan tehtäväksi joko parhaillaan valmisteilla olevan uhatuiksi tulleita vankeja koskevan lainmuutoksen yhteydessä tai mahdollisesti toteutettavan yhteistoimintalain kokonaisuudistuksen yhteydessä. Kokonaisuudistukseen ryhtymisestä neuvotellaan parhailaan Pohjoismaiden oikeusministeriöiden kesken.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 27 § muutettuna seuraavasti:

27 §

Pyynnön, joka tarkoittaa 8 tai 9 e §:n mukais-
ta täytäntöönpanoa taikka 15 tai 22 §:ssä edellyt-
ettyä valvonnan järjestämistä Islannissa, Nor-
jassa, Ruotsissa tai Tanskassa, esittää Rikosseu-
raamuslaitoksen keskushallintoyksikkö. *Pyyn-
töön on liitettävä tuomitun antama lausunto tai
todistus siitä, että tuomitulle on varattu tilai-
suus lausua asiasta.* Pyynnön, joka tarkoittaa

4 §:n mukaista täytäntöönpanoa, esittää oikeus- (2 mom. kuten HE)
rekisterikeskus. _____

Helsingissä 10 päivänä lokakuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Anne Holmlund /kok	Arto Pirttilahti /kesk
	Mikael Jungner /sd	Kristiina Salonen /sd
	Arja Juvonen /ps	Jani Toivola /vihr
	Suna Kymäläinen /sd	Kari Tolvanen /kok
	Johanna Ojala-Niemelä /sd	Ari Torniainen /kesk
	Jaana Pelkonen /kok	Peter Östman /kd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Matti Marttunen.